

Ut quod ante datum est, tunc valere incipiat, cum illa fictio veraci confessione recesserit. Contin. Tournely¹, Salmant.² et alii passim, contra Vasquez³. Ratio, quia Baptismus est medium necessarium ad delendum peccatum originale: sed cum non possit amplius recipi, neque actualiter neque in voto (quia votum tendit ad id quod potest recipi), ergo necesse est ut ablato obice reviviscat. — Id probabiliter extendunt [Contin.] Tournely³; item Paludanus, Silvester, apud Salmant.⁴, ad sacramenta *Confirmationis* et *Ordinis*, quae iterari nequeunt; et ideo suscipientes alias carerent gratia sacramentali, tam necessaria confirmatis ad fidem profitendam, et ordinatis ad sua munia digne exercenda. — Idem probabiliter extendit [Contin.] Tournely⁵ ad *Matrimonium* et ad *Extremam Unctionem*, cum S. Thoma⁶

¹ De Sacram. in gen., cap. 2, art. 3, sect. 3, concl. 1. — ² Tr. 1, cap. 5, n. 53. — ³ De Sacram. in gen., cap. 2, art. 3, sect. 3, concl. 1. — *Palud.*, in 4, dist. 4, qu. 5, art. 2, v. *His tribus opinionibus* (n. 12). — *Silvest.*, v. *Ba-*

et S. Bonaventura^{d)}. — Et idem dicunt Suarez^{e)}, Villalobos^{e)}, Lugo^{e)}, de *Poenitentia* ^{f)}. Negant vero de *Eucharistia*, contra Cajetanum^{g)}, Gonzalez, Petrum Soto, etc., quorum sententiam etiam probabilem vocant Salmant.⁶

Notandum V^o. Sacramenta, ultra gratiam sanctificantem animam, conferunt etiam gratiam sacramentalem, scilicet auxilia ad obtinendum finem, ob quem quodlibet sacramentum fuit institutum^{h)}, ut S. Thomas⁷.

Notandum VI°. Sacramenta operantur *ex opere operato* vi operis externi eliciti, id est virtute conjunctionis formae cum materia et applicationis utriusque ad suscipientem ex Dei institutione. Quare actus *ex opere operantis*, sive suscipientis sacramentum, licet causent augmentum gratiae si homo est in gratia, non tamen

pismus IV, n. 11, qu. 17. — ⁴ Tr. 1, cap. 5, n. 67. — ⁵ Loc. cit., v. *Hae rationes*. — *Sotus*, de Institut. sacerdot., de Baptism., lect. 4, in fine. — ⁶ Loc. cit., num. 67 et 68. — ⁷ 3 P., qu. 62, art. 2.

Lugo, de *Sacram. in gen.*, disp. 9, sect. 6, n. 100; Coninck, qu. 62, n. 78. — At expresse etiam affirmant Poenitentiam reviviscere Suarez (licet timide), disp. 28, sect. 6, v. *Tertio*; et Lugo, loc. cit., n. 100 et seqq. — Coninck vero, loc. cit., negat ut probabilius, Poenitentiae sacramentum informem dari.

^{f)} Quam sententiam S. Doctor, lib. 6, n. 444, probabiliorum; in *Exam.* autem *Ordinandor.*, n. 4, veriorum appellat.

^{g)} Cajetanus a Salmant. allegatur, quasi dicat omnia sacramenta (non excepta Eucharistia) reviviscere; et ita profecto docet *Opusc. tom. 1, tr. 5, qu. 5, v. Communis autem*; sed in *3 Part. D. Thomae, qu. 79, art. 1*, expresse denegat Eucharistiae reviviscantiam: « Si existens in peccato mortali, inquit, sibi incognito, quando sumit hoc sacramentum, non resuscitatur ad vitam, non apparet quare deinceps ex virtute hujus sacramenti resuscitatur ».

^{h)} Seu, ut ait S. Doctor in *Exam. Ordinandor.*, n. 22, « ad causandum effectum proprium sacramenti illius: nempe Baptismi, ad abluendum a culpis; Confirmationis, ad roborandum in fide; Eucharistiae, ad reficiendam animam; Poenitentiae, ad delenda peccata; Extremae Unctionis, ad vim conferendam adversus daemonum tentationes in extremo agone; Ordinis, ad conferenda auxilia, ut ordinatus recte sua munia exerceat; et Matrimonii, ut conjuges illius onera et obligationes bene sustineant et adimpleant ».

Gratia sacramentalis.

Sacramenta operantur ex opere operato.

Quid praestent actus operantis.

sicut signo suo prius astitisset ad causandum effectum quando suscipiebatur, nisi obex adfuisset, ita « assistit etiam postea ei qui suscipit, ad causandum effectum quam cito obex tollitur ». Septimum vero peccatum, quod fictionis causa fuit, per poenitentiam tollitur, et gratia recipitur virtute poenitentiae, non autem « virtute Baptismi, quia susceptio ejus mortua fuit, et mortuus reviviscere non potest ». — Quam Scoti interpretationem probabilem existimat Vasquez, in *3 P., disp. 159, cap. 4, n. 36*; « quamvis (addit) communis atque adeo satis probabilis sit interpretatio sententiae Augustini..., ut quod attinet ad culpam, quaedam peccata dicantur remitti virtute Baptismi recedente fictione, quaedam vero virtute poenitentiae, et rursus ea quae praecesserunt Baptismo et cum eo fuerunt commissa, quod attinet ad poenam omnino remittantur, ita ut nulla etiam temporaria poena illorum maneat, cetera autem non item ».

^{d)} S. Thomas et S. Bonaventura allegantur a Contin. Tournely pro sola Extrema Unctione; sed D. Thomas nihil de hoc habet. — S. Bonaventura, in *4, dist. 4, part. 1, art. 2, qu. 3*, id forte innuit, dicens Extremam Unctionem esse secundum quid initerabilem.

^{e)} Auctores isti a Salmant. allegantur quatenus specialiter denegant soli Eucharistiae reviviscantiam; et ita sane loquuntur Suarez, loc. cit., disp. 63, sect. 8, v. *Dicendum est ergo*; Villalobos, part. 1, tr. 7, diff. 32;

causant gratiam quae a sacramento confertur; ideo hi actus requiruntur tantum ut dispositiones ad effectum sacramenti recipiendum. — S. Thomas¹.

7. - Quaestio magna agitur inter doctores: *An sacramenta causent gratiam instrumentaliter physice vel moraliter?*

[Contin.] Tournely², cum Vasquez et Lugo, tenent causare moraliter, id est, quia movent Deum ad gratiam physice causandam. Ratio, quia gratia de se petit produci efficienter a solo Deo, quin opus sit hic miraculum addere, scilicet quod Deus

conferat sacramentis de se gratiam causare. — Salmant.³ tamen cum Suarez, Valentia, Bellarmino, etc., tenent causare instrumentaliter physice: ita ut causae illae naturales per potentiam obedientialem eleventur ad effectum supernaturalem. Et probant ex illo: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, etc.* Hoc enim magis decet sacramenta.

Utraque sententia est satis probabilis. — Consule scholasticos, si plura quaeris de hac quaestione; cum ipsa nostri non sit instituti.

Probabiliter, causa physica instrumentaliter.

DUBIUM II.

Quid circa Materiam et Formam Sacramentorum servandum.

8. *Quotupliciter sumatur sacramentum.* — 9. *Quae conjunctio requiratur inter formam et materiam.* — 10. *Vide resolutiones.* — 11. *Quae mutatio invalidet sacramentum.* — *Vide resolutiones apud Busenbaum.* — 12. *An materiae et formae omnium sacramentorum sint a Christo in specie determinatae.*

8. - « Suppono sacramentum dupliciter sumi: 1°. Per modum *compositi physici*, « in quo res sensibilis et actio (v. gr. in « Baptismo, aqua et ablutio; in Unctione, « oleum et unctio) dicitur materia: et qui « dem oleum et aqua, materia remota; actio « vero illa, materia proxima: verba autem, « aut quod eorum loco ponitur (ut in matrimonio, signum consensus), dicuntur « forma. — 2°. Per modum *compositi artificialis*. et tunc dicta materia et forma, « id est res et verba, simul habent se « instar materiae; significatio vero eorum, « instar formae.

« Hic quaeritur de materia et forma, « priore sensu ».

9. - « Resp. I^o. Ut sacramentum sit « validum, debet inter materiam et formam (v. gr. inter affusionem aquae et « pronuntiationem verborum) tanta esse

« conjunctio, ut, secundum moralem hominum aestimationem, spectata natura « cujuscumque sacramenti, una alteram « afficiat; hoc est, ut verba censeantur « cadere in talem rem, et cum ea unum « totale signum constituere. — Vide Bonacina⁴, Suarez, Coninck, etc. ».

Quaeritur: *quaenam simultas requiratur inter formae prolationem et materiae applicationem?*

Praeter Eucharistiam, quae omnino requirit simultatem physicam (cum pronomen demonstrativum *hoc* et *hic* non possit verificari nisi materia sit praesens), commune est non esse opus simul formam et materiam incipi nec simul finire; sufficet enim ut forma proferatur dum applicatur materia, saltem antequam desistatur applicari. Ita Salmantic⁵, Anacletus⁶, Viva^{a)}, Roncaglia⁷. — Et de hoc videtur

Eucharistia requirit simultatem physicam.

Sacramentum ut compositum physicum.

Ut compositum artificiale.

Simultas materiae et formae.

¹ Qu. 62, art. 1 et seqq. — ² De Sacram. in gen., cap. 3, art. 1, sect. 3, concl. 2 et 3. — *Vasq.*, disp. 132, cap. 5. — Lugo, de Sacramentis in gen., disp. 4, sect. 4, num. 36 et seqq. — ³ Tr. 1, cap. 2, num. 21. — *Suar.*, in 3 P., de Sacram., disp. 9, sect. 2, v. *Dicendum est enim*. — *Val.*, in 3 Part. disp. 3, qu. 3, punct. 1, v. f., v. *Est igitur a nobis*. — *Bellarmino*, Controv. de Sacramentis in gen.,

lib. 2, cap. 11, v. *Secundo posset*, et v. *Tertio igitur*. — *S. Joan.*, cap. III, 5. — ⁴ Disp. 1 de Sacrament., qu. 2, punct. 2, n. 1 et 2. — *Suar.*, disp. 2, sect. 2, v. *Sed superest*, et v. *Hinc refellitur*. — *Coninck*, qu. 60, n. 40. — ⁵ Tr. 2, de Baptismo, cap. 3, n. 41 et 44. — ⁶ Tr. 14, de Sacrament., dist. 1, num. 27. — ⁷ Tr. 16, cap. 3, qu. 2, resp. 2.

9. - ^{a)} Viva, de *Sacram. in gen.*, qu. 1, art. 3, n. 3, requirit ut materia et forma moraliter coexistentiam habeant. « Unde fit (ita prosequitur) quod in aliquibus sacramentis major

coexistentia et simultas requiratur quam in aliis; v. g. in Baptismo, Confirmatione, Extrema Unctione, etc., requiritur major simultas verborum cum rebus quam in sacramento

non posse dubitari; cum in Rituali Romano, in administratione Baptismi sic habeatur: *Et cum ea* (scilicet aqua) *sub trina infusione.... baptizet...*, sic dicens: Ego te baptizo in nomine Patris †, *fundat primo*, et Filii †, *fundat secundo*, et Spiritus † Sancti, *fundat tertio*. Ergo, cum aqua non infundatur in verbo *baptizo*, non est certe opus ut a principio materia verbis formae aptetur.

Quaeritur autem: *an in aliis sacramentis* (praeter Eucharistiam, ut diximus) *sufficiat simultas moralis, ita ut satis sit formam incipere statim post applicationem materiae?*

Negat Cajetanus¹, ubi loquens de Baptismo^{b)}, requirit ad validitatem sacramenti quod verba inchoentur priusquam ablutio perficiatur vel e converso. Et hoc videtur indicare etiam Scotus apud Suarez².

Sed communiter affirmant Suarez³, qui sententiam Cajetani omnino refellit; Lugo⁴, qui illam improbabilem vocat; Holzmann⁵, [Contin.] Tournely⁶, Laymann⁷, Diana⁸, Antoine⁹; et Salmant.¹⁰ cum Soto, Tolet^{c)}, Sá, Hurtado, Dicastillo, Henriquez, Villalobos et Granada. — Ratio, quia in composito morali, quale est sacramentum, sufficit moralis simultas. Et de hoc videtur non posse dubitari: nam, ut mox diximus de Baptismo, semper ac ablutio non fit dum actu profertur

¹ Opusc. tom. 1, tr. 26, ad 2. — Scotus, in 4, dist. 6, qu. 3, n. 4 (expresse loquens). — ² Disp. 2, sect. 2, v. *Hinc*. — ³ Loc. cit. — ⁴ Resp. mor., lib. 1, dub. 33. — ⁵ De Sacram., n. 9. — ⁶ De Sacram. in gen., cap. 2, art. 2, sect. 1, punct. 1, v. f. — ⁷ Lib. 5, tr. 1, cap. 4, n. 3; et tr. 2, cap. 7, qu. 3. — ⁸ Part. 3, tr. 4, resol. 6. — ⁹ De Sacram. in gen., cap. 1, qu. 3. — ¹⁰ Tr. 2, cap. 3, n. 44. — Scotus, in 4, dist. 3, qu. unic., art. 8, v. *Quando autem*. — Sá, v. *Baptismus*, n. 4. — Gaspar Hurtad., de Bapt., disp. 2,

Poenitentiae..., quia in morali aestimatione verba non censentur cadere supra materiam in Baptismo, nisi quadantenus coexistant; non enim vere dicitur abluere, qui non abluunt dum verba profertur.

^{b)} Et idem tenet de Ordine, in quo requiritur corporalem contactum fieri cum prolotione verborum, in quibus consistit forma, simul tempore in toto vel in parte.

^{c)} Toletus a Salmant. ex Granada ita profecto citatur; sed revera potius tenet sententiam Cajetani et Scoti: « Est autem in omni forma, inquit *lib. 2, cap. 19, n. 1*, observandum, ut simul sit cum ipsa materia. Nec

verbum *baptizo*, ablutio non verificatur nisi per unionem moralem: haec autem unio tam erit moralis, si fiat ablutio immediate antequam forma absolvatur, quam si fiat immediate post.

Haec tamen unio diversa esse debet pro diversitate sacramentorum; ut recte dicunt Suarez¹¹, [Contin.] Tournely¹² et Antoine¹³. — Major enim unio certe requiritur in Baptismo, ubi mora unius *Pater noster*^{d)} invalidaret sacramentum; ut bene ajunt [Contin.] Tournely et Diana¹⁴, qui contrariam opinionem Fernandez merito laxam vocat. — Et idem praefati auctores dicunt de *Confirmatione*, *Extrema Unctione* et *Ordine*.

In *Poenitentia* autem sufficit illa unio quam exigit actus judicialis, cum inter accusationem et sententiam soleat intercedere aliqua distantia temporis: quamvis in hoc sacramento talis distantia non tanta debet esse, quanta fit in iudicio forensi. Dicit autem Croix¹⁵ cum Tamburinio, quod valide absolvitur poenitens post horam a confessione. — In *Matrimonio* tandem sufficit ea distantia quae ordinarie sufficit in contractibus, ubi satis est ut consensus unius ponatur, dum adhuc consensus alterius moraliter perseverat. — Haec quoad sacramentum Poenitentiae et Matrimonii videntur accepta esse apud omnes.

Quoad alia vero sacramenta, secunda sententia, spectata ratione, videtur mora-

diff. 8. — *Dicast.*, tr. 2, de Bapt., disp. 2, dub. 4, n. 48 et 49. — *Henrig.*, de Sacram., lib. 1, cap. 9, n. 10. — *Villal.*, part. 1, tr. 4, diff. 2, n. 6. — *Jacob. de Granada*, in 3 P., contrav. 3, de Sacram. i. g., tr. 1, disp. 4, n. 4 et seqq. — ¹¹ Loc. cit. — ¹² Loc. cit. — ¹³ Loc. cit., qu. 3. — *Contin. Tourn.*, loc. cit., punct. 1, v. f. — ¹⁴ Part. 3, tr. 4, resol. 6, i. f. — *Fernand. de Hevedia*, de Sacram. in gen., part. 6, dub. 1, n. 8. — ¹⁵ Lib. 6, part. 1, n. 8. — *Tamb.*, lib. 1, de Sacram. in gen., cap. 1, § 1, n. 5 et 6.

enim prius verba quam materia adhibeatur sunt proferenda, nec etiam post. Unde qui post aquae effusionem verba subjungeret, vel ante proferret, non baptizaret, quamvis non sit necessaria mathematica vel physica simultas, ut in eodem instanti materia et forma incipiant; sat est moralis simultas. Unde licet post unam vocem emissam aqua infunderetur vel ante, non esset inconveniens.

^{d)} Contin. Tournely loquitur de interlotione unius *Pater* et *Ave*. — Atvero S. Off., in sua Instructione de die 2 Maji 1858 ad vicarium apostolicum Abyssinae, declarat invalidum vel certe dubium Baptismum in quo,

liter certa; sed in praxi, prima ut tutior consulenda est^{e)}. — Hinc merito ait Lugo¹ minime peccare sacerdotem, qui ad majorem sui animi quietem iterum se faceret ordinare sub conditione.

10. - « Unde resolves:

« 1°. In Baptismo, Confirmatione, Unctione et Ordine requiritur talis conjunctio, ut dum minister verba pronuntiat, moraliter censeatur etiam lavare, etc.

« 2°. In Poenitentia absolutio satis diu potest differri, sicut in iudiciis, sententia post examen causae ». — [Vide dicta mox, n. 9].

« 3°. In Matrimonio unius consensus potest alterius consensum tamdiu sequi, quamdiu hic moraliter permanere censetur: sicut in aliis contractibus. — Vide Coninck² ».

11. - « Resp. II°. Ut valeat sacramentum, non debet fieri substantialis, seu essentialis mutatio materiae vel formae; accidentalis vero mutatio, etsi saepe illicita sit, non tamen invalidum facit sacramentum. — Porro substantialis mutatio *materiae* dicitur, quando secundum communem usum et aestimationem hominum, differt nomine et re ab ea quam Christus praescripsit. Accidentaliter dicitur, quando cum ea eundem retinet usum et nomen. — *Formae* mutatio essentialis est, quando non manet idem sensus; accidentalis, quando manet. — Laymann³ ex communi.

¹ Resp. mor., lib. 1, dub. 33, n. 3. — ² Qu. 60, n. 40, v. f. — ³ Lib. 5, tr. 1, cap. 4, n. 4. — ⁴ Tr. 1, cap. 4, n. 66, i. f. — ⁵ Disp. 1, de Sacram., qu. 2, punct. 4. — ⁶ Disp. 4,

completa jam omnino ablutione, forma pronuntietur, vel contra, absoluta prolotione formae, ad ablutionem procedatur. Praecipitque Baptismum esse sub conditione iterandum ubicumque materia et forma fuerint distincte et perfecte una post alteram adhibitae.

^{e)} Doctrina haec (quamvis in *Examine Ordinandorum*, n. 6, et in *Confessore diretto*, cap. 13, n. 3, S. Alphonsus contrariam tenuerit), confirmata est pro Ordinis sacramento a S. R. et U. I., quae pluries, et signanter die 12 Sept. 1877, 17 Mart. 1897, 30 Novembr. et 14 Decembr. 1898, validas declaravit quasdam ordinationes, in quibus moralis dumtaxat simultas inter materiam et formam adfuerat.

« Unde resolves:

« 1°. Nullum est sacramentum » [Eucharistiae], « si materia cruda consecratur, sive haec differat specie substantiali a pane sive non; quia communiter non censetur aut dicitur panis. — Item, si aquae artificiales adhibeantur in Baptismo; quia non habent communem usum et nomen aquae elementaris, esto physice specie non discrepent. Vide infra de Baptismo.

« 2°. Valet sacramentum, etsi aqua Baptismi sit calida, etc. — Item, si panis eucharisticus sit ater, fermentatus, etc.

« 3°. Defectu formae, sacramentum est nullum: 1°. Si litterae aliquae mutantur variantes sensum, quod facile fit in initialibus, v. gr. *In nomine matris*, *milii*, etc. — 2°. Si magna fiat interruptio verborum, ita ut moraliter non videatur cohaerere^{a)}. — 3°. Si forma divisim pronuntietur, v. gr. unus dicat: *Ego te baptizo*; alter: *in nomine Patris, etc.*; quia erunt duae formae imperfectae et sensus falsus. — Filliuccius⁴; vide Bonacina⁵ ».

Nota hic prop. 27, damnatam ab Alexandro VIII: *Valuit aliquando Baptismus sub hac forma collatus: In nomine Patris, etc., praetermissis illis: Ego te baptizo*.

« 4°. Forma valet, etsi non liceat: 1°. Si omittas voces non essentielles, v. gr. *Ego* et *Amen* in Baptismo^{b)}; *Enim* in forma Eucharistiae. Bonacina⁶ ex Suarez, etc. — 2°. Si quid addas, v. gr. In nomine

de Euch., qu. 3, punct. 1, n. 9 et 10; cfr. disp. 2, de Bapt., qu. 2, punct. 4, num. 11 et 16. — *Suar.*, disp. 21, sect. 2, v. *Dico 2*; et disp. 59, sect. 1, v. *Dico 3*.

II. - ^{a)} S. Alphonsus, in *Exam. Ordinandorum*, cap. 1, n. 8, scribit: « Interruptio formae, si est modica, non officit valori sacramenti. Secus, si talis sit, ut verba non constituent unum sensum ».

^{b)} Quidquid dicat Busenbaum, nullum est peccatum omittere vocem *Amen*; plane enim deest in Rituali Romano, *Ordo Baptismi*, ubi habetur forma hujus sacramenti; et S. R. C. de hoc interrogata, respondit strictim servandum esse Rituale Romanum. Vide decreta Authent., S. R. C., n. 3014, ad 2. Fatendum tamen est reperiri in pluribus antiquis Ritualibus hanc vocem *Amen*; ita apud me sunt: *Agenda S. Coloniensis Ecclesiae* Coloniae 1614, fol. 32, ubi habetur forma

Consecratur pro mutatione materiae.

Pro mutatione formae.

In ceteris non eadem requiritur.

Mutatio substantialis invalidat sacramentum.

« Patris, qui te creavit, etc. — 3°. Si substituas synonyma, v. g. *ablutio*, pro baptizo ». [Ita S. Thomas^{c)}]. — « Si tantum transponas, ut: *Hoc meum est corpus; Te ego baptizo*. — 5°. Si verba corrumpas ob praecipitantiā et balbutiē, v. gr.: « *Hoc est corpus meus*, vel: *Hic est enim calis meus*. — 6°. Si interruptio fiat parva, v. gr. *Ego te baptizo*, et interponat: *Ista aqua est nimis frigida*, « vel: *Custos, verte folium. In nomine Patris, etc.* — Filliucci¹⁾; vide Bonacina²⁾. [Idem docent Lugo³⁾, Roncaglia⁴⁾ cum Tamburinio].

Tussis autem inter syllabas verborum formam invalidat, nisi sit momentanea. Roncaglia⁵⁾ cum Tamburinio; Leander^{d)} apud Croix^{d)}. — Tussis vero longa, puta per medium quadrantem, inter verba certe invalidat formam. Croix⁶⁾ cum Tamburinio et Sporer.

Quenam autem in singulorum sacramentorum materia et forma mutatio sit substantialis aut accidentalis, vide infra, ubi de his singulatim agemus.

12. — Quaeritur: *an materiae et formae omnium sacramentorum fuerint a Christo Domino in specie determinatae?* — Certum est Christum in specie determinasse materiam et formam *Baptismi* et *Eucharistiae*.

Dubium igitur vertit quoad alia sacramenta^{a)}.

Prima sententia probabilis negat. Et hanc tenent Bellarminus⁷⁾, Salmant.⁸⁾, Lugo⁹⁾, Holzmann¹⁰⁾, Croix¹¹⁾; item S. Bonaventura, Alensis et Morinus, apud Juenin¹²⁾. — Ratio unica hujus sententiae est diversitas Ecclesiae graecae et latinae in administratione aliorum sacramentorum, praesertim in Ordine. In Ecclesia enim graeca presbyteratus et diaconatus conferuntur per solam manuum impositionem; in latina vero, praeter manuum impositionem requiritur traditio rerum; ut habetur in decreto Eugenii IV ad Armenos (relato apud Croix¹³⁾), ubi sic habetur: *Sextum sacramentum est Ordinis, cujus materia est illud per cujus traditionem confertur Ordo; sicut presbyteratus traditur per calicis cum vino, et patenae cum pane porrectionem; diaconatus vero, per libri Evangeliorum dationem; subdiaconatus vero, per calicis vacui cum patena vacua superposita traditionem; et similiter de aliis, per rerum ad ministeria sua pertinentium assignationem.*

Secunda vero sententia probabilior affirmat omnes materias, et quoad substantiam etiam formas sacramentorum fuisse in specie a Christo determinatas. — Hanc tenent Juenin¹⁴⁾, Concina¹⁵⁾, Auctor

Probabiliter, non in aliis sacramentis.

Probabilius, etiam in aliis sacramentis.

n. 11. — ¹¹ Lib. 6, part. 2, n. 2135. — S. Bonav., in 4, dist. 7, art. 1, qu. 1 et 2. — Alens., Sum., part. 4, qu. 9, membr. 1, resol.; et qu. 5, membr. 3, art. 2. — Morin., de Administr. Poenit., lib. 8, cap. 17. — ¹² Instit. theol., part. 8, dissert. 1, qu. 4, cap. 2, not. 3. — ¹³ Loc. cit., n. 2128. (Cfr. apud Labbe, tom. 18, col. 550 Decretum ad Armenos. — ¹⁴ Instit. theol., part. 8, dissert. 1, qu. 4, cap. 2, conclusio. — ¹⁵ Lib. 1, de Sacram. in genere, cap. 5, num. 7 et 10.

¹ Tr. 1, cap. 4, num. 65, v. Dico 2. — ² Disp. 1, de Sacram., qu. 2, punct. 1, num. 23. — ³ De Sacram. i. g., disp. 2, n. 111. — ⁴ Tr. 16, cap. 3, qu. 4, resp. 1. — Tamb., lib. 1, de Sacram. in gen., cap. 1, § 1, n. 10. — ⁵ Loc. cit. — Tambur., loc. cit., n. 15. — ⁶ Lib. 6, part. 1, n. 83, (ubi de consecratione loquitur, sicut et auctores allegati). — Tambur., loc. cit., num. 10. — Sporer., part. 1, cap. 2, num. 93. — ⁷ Controv. de Sacram. Ordinis, cap. 9, i. f. — ⁸ Tr. 1, cap. 4, n. 48. — ⁹ Loc. cit., n. 86. — ¹⁰ De Sacram. i. g.,

Baptismi absoluta; *Rituale Romanum* (Venetis, apud Juntas 1651), fol. 32 et 33, ubi habetur forma conditionata; *Sacerdotale ad consuetudinem S. Romanae Ecclesiae, etc.* (Venetis ap. Juntas 1579), in quo ubique, scilicet quatuor vicibus, repetitur forma Baptismi cum additione verbi *Amen*.

c) S. Thomas loquitur in universum de mutationibus in forma sacramentorum, negans confici sacramentum, si debitus sensus tollatur; affirmans vero illud confici, si debitus sensus remaneat.

d) Leander a SS. Sacramento citatur a Croix, lib. 6, part. 1, n. 33, ut qui, de Bapt., disp. 3, qu. 38, simpliciter dicat interruptio-

nem ex tussi, etc., fore mutationem accidentalem. At revera, Leander, loc. cit., loquitur de tussi momentanea; quaerit enim « an valide baptizet si quis, postquam dixerit *Ego te bap-*, propter unam tussim aut propter respirationem, etc., paulatim quiescat, deinde addat — *tiso in nomine Patris, etc.* ». Et respondet aequè probabiliter affirmari.

12. — a) Non omnes hic citati auctores loquuntur de omnibus sacramentis, exceptis Baptismo atque Eucharistia; sed alii, de Ordine tantum, ut Bellarminus, Salmant., Lugo; Croix addit Extremam Unctionem; S. Bonaventura loquitur de Confirmatione; Holzmann denique asserit materiam Poeni-

Petrocorensis¹⁾, Habert^{b)}, Merbesius, Continuator Tournely²⁾, et alii plures cum D. Thoma³⁾, qui non potest negari esse pro hac sententia; siquidem hanc tradit rationem: *Quia ergo sanctificatio hominis est in potestate Dei sanctificantis, non pertinet ad hominem suo iudicio assumere res quibus sanctificetur; sed hoc debet esse ex divina institutione determinatum. Et ideo in sacramentis novae legis, quibus homines sanctificantur, secundum illud I. Cor. VI: Abluti estis..., sanctificati estis, oportet uti rebus ex divina institutione determinatis.* — Nec S. Doctor explicari potest de determinatione in genere quae possit per diversa signa significari; nam⁴⁾ expresse docet oppositum, dicens: *Etsi idem potest per diversa signa significari* (en qualis esset determinatio in genere), *determinare tamen quo signo sit utendum* (en determinatio in specie), *pertinet ad significantem; Deus autem est qui nobis significat spiritualia.*

Circa autem diversitatem Ecclesiae graecae et latinae, praesertim (ut diximus) in sacramento Ordinis, respondetur, traditionem instrumentorum non esse materiam essentialē, sed tantum accidentalem, etsi integram.

Ad decretum vero Eugenii respondet Habert illud editum fuisse soluto concilio; sed haec responsio nihil valet: jam enim satis probavimus *Lib. I, ex n. 110*, decreta Pontificum esse per se infallibilia. Congruentius itaque respondetur cum Mer-

¹ Lib. 1, tr. 1, de Sacram. i. g., cap. 3, qu. 3. — Merbes., Sum., de Ordine, qu. 52, v. Respondeo. — ² De Sacram. i. g., cap. 2, art. 2, sect. 1, punct. 2, concl. 2. — ³ 3 P., qu. 60, art. 5. — ⁴ Loc. cit., ad 1. — Habert, loc. cit., resp. 4,

besio^{c)}, Concina et Tournely, quod Eugenius non quidem determinavit materiam essentialē Ordinis, sed solum voluit Armenos instruere de omni ritu Ecclesiae Romanae, cujus unionem illi ambiebant. — Dices: Eugenius non loquitur de ritu, sed expresse de materia; et sicut in aliis sacramentis materiam essentialē assignat, sic in isto de Ordine, dicens: *Sextum sacramentum est Ordinis, cujus materia est illud per cujus traditionem confertur Ordo*. Respondeo: Si hoc esset verum, sequeretur quod etiam esset certum quemlibet minorum ordinum esse sacramentum; sed ipsi Salmant. cum Soto, Navarro, Vasquez, dicunt oppositum esse probabile^{d)}: idque probabilius esse probabimus infra n. 737, cum ordines minores etiam ab abbatibus conferantur. — Nec valet dicere cum Vasquez, Majore et aliis, apud Palaum^{e)}, quod in eodem decreto Eugenii episcopus vocatur minister ordinarius sacramenti Ordinis: ergo (ut ajunt) possunt ex privilegio etiam alii quam episcopi esse ministri hujus sacramenti. Nam respondetur quod si hoc esset, etiam presbyteratus posset aliquando conferri a non episcopo: sed hoc communiter rejicitur, quidquid dicat Vasquez^{e)}. — Unde dicendum quod Eugenius, cum nominavit ministrum ordinarium, utique intellexit loqui in subjecta materia secundum sensum doctorum et constantem Ecclesiae traditionem, ut ait Tournely⁵⁾, nempe quod privative ad episcopum

v. Dices 4. — Concina, loc. cit., num. 9. — Cont. Tourn., de Confirm., cap. 3, art. 2, concl. 2, obj. 2, resp. 2; cfr. de Ordine, p. 1, cap. 4, art. 1, obj. 1, post concl. 5. — ⁵ Praelect., de Sacram. Ordinis, qu. 4, art. 2, obj. 1, adv. 2^{ae} concl.

tentiae, Ordinis et Matrimonii, formam vero Ordinis et Matrimonii, quoad genus tantum a Christo fuisse determinatas.

b) Habert de materia sacramentorum plane concordat, de Sacram. i. g., cap. 7, resp. 4; de forma autem non sic: « Certum est, inquit, loc. cit., resp. 3, aliorum quinque sacramentorum [praeter Baptisimum et Eucharistiam] non ita determinatas fuisse, sed Christum reliquisse Ecclesiae determinandum..., modo per ea [verba] sufficienter exprimerentur effectus illorum sacramentorum ».

c) Merbesius, loc. cit., qu. 52, v. f., negat quidem concilium definiisse tamquam dogma catholicum porrectionem instrumentorum esse

veram, essentialē et unicam materiam; sed ait locutum fuisse juxta communem consuetudinem et modum quo passim omnes vocant sacramentorum materiam, sive accidentalis, sive essentialis sit.

d) Seu rectius: Salmant., tr. 8, de Ordine, cap. 1, n. 12 et 13, pro sententia quae negat ordines minores esse sacramenta, adducunt Sotum, in 4, dist. 24, qu. 1, art. 4, concl. 7; Navar., Man., cap. 22, n. 18, v. Quare; Vasq., disp. 237, cap. 2; qui revera ita tenent. Sed ipsi Salmant., n. 14, absolute tenent omnes ordines tam majores quam minores habere veram rationem sacramenti.

e) Vasquez, disp. 243, cap. 4, ita sane

spectat conferre ordinem presbyteratus et diaconatus; reliquos vero inferiores, utpote non sacramenta, posse aliis committi.

Hinc censetur Eugenius, loquendo de sacramento Ordinis, non omnia dogmatice

asseruisse, sed in pluribus se accommodasse ad communem loquendi modum, quo res in septem ordinibus adhibitae, utpote discrimen uniuscujusque ordinis expressius significantes, communiter vocantur materiae sacramentorum.

loquitur in aliorum opinionibus quas exponit, ipse vero concludit: «Judicium autem lectori relinquere visum est». — Major a Palao adducitur pro opinione dicente diaconatus et subdiaconatus collationem posse probabiliter simplici sacerdoti committi; quam sane opinionem Major, *in 4, dist. 7, v. Secundo ar-*

guitur, v. f., refert ex privilegio quod dicunt quibusdam concessum; sed postquam rationes contrarias exposuit, his verbis concludit: «Tutius est igitur ordines accipere ab episcopis et non ab abbatibus». — Solus Palao argumentum petit ex Eugenii decreto.